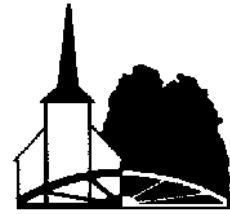

STRØMSGODSET MENIGHET

Grønland 101
3045 DRAMMEN

Drammen 3. november 2014

Det kongelige Kulturdepartement

Høringsuttalelse fra Strømsgodset Menighetsråd, Drammen prosti i Tunsberg bispedømme:

Staten og Den norske kirke – et tydelig skille

Innledning

Vi har fått oversendt fra departementet høringsnotatet «Staten og Den norske kirke – et tydelig skille», datert 2. september 2014. Strømsgodset menighetsråd takker for anledningen til å avgi høringsuttalelse. Foruten en generell innledning, der vi presenterer våre hovedpunkter, vil vi også på noen punkter mer konkret kommentere utkastet til ny kirkelov, som er vedlagt høringsnotatet. Det er naturlig å begrense oss til de endringsforslag som er særlig relevante – sett fra menighetsrådets perspektiv.

Våre hovedsynspunkter

1) Departementet legger følgende viktige premisser til grunn for sine forslag:

«Grunnlovsbestemmelsene om Den norske kirke skal ligge fast.

Kommunenes ansvar for den lokale kirkes økonomi skal videreføres.

Soknenes rettslige selvstendighet skal videreføres.

Statens finansieringsoppgaver overfor kirken skal videreføres» (Høringsnotat 2. sept. 2014, s. 9).

Menighetsrådet i Strømsgodset menighet er enig med Departementet i at dette er fire vesentlige premisser for det videre arbeid med stat-kirke-forholdet.

2) Hovedspørsmålet i høringsutkastet knytter seg til etablering av Den norske kirke som eget rettssubjekt. Det heter således: «Departementet foreslår at det i kirkeloven § 24 tas inn et nytt ledd som fastsetter at Kirkemøtet opptre på vegne av rettssubjektet for Den norske kirke, når det ikke er fastsatt noe annet i lov eller i medhold av lov.» (Høringsnotat 2. sept. 2014, s.24). Kirkemøtet møtes sjelden, og det må derfor bli Kirkerådet som fungerer som utøvende instans, og som i de løpende forretninger skal opptre på vegne av det nye sentrale rettssubjekt. Overføring av arbeidsgiveransvaret for prester og ansatte ved

bispedømmerådene og Kirkerådets administrasjon vil utvilsomt medføre krevende oppgaver for Kirkemøte/Kirkeråd. Det vil derfor kreves ekstraordinær oppfølging fra departementets side før Kirkemøtet (ved Kirkerådet) vil være i stand til å løse alle de nye oppgaver som gir seg av virksomhetsoverdragelsen fra staten.

3) Strømsgodset menighetsråd støtter for øvrig departementets forslag om å videreføre den rettslige selvstendighet og tyngde som soknet har i dagens kirkelige lovgivning. Det heter i Høringsnotatet at: «Soknet er et selvstendig rettssubjekt som representeres av to organer: menighetsrådet og det kirkelige fellesrådet. Regionale og nasjonale kirkelige organer, så som bispedømmerådene og Kirkemøtet, må ha hjemmel i lov for å kunne gripe inn i soknets myndighet og virksomhet.» (Høringsnotat 2. sept. 2014, s.18). Og samtidig sier departementet om de juridiske skritt som følger av virksomhetsoverdragelsen, «...at disse rettighetene og forpliktelsene bør utformes slik at soknets selvstendighet ikke svekkes.» (Høringsnotat 2. sept. 2014, s. 22). Vi støtter departementets grunnleggende standpunkt på dette punkt. Samtidig som departementet gjennom hele høringsnotatet tydeligvis vil sikre soknets status, så kan likevel resultatet bli at soknets selvstendighet svekkes, siden man i høringsnotatet naturlig nok er mest opptatt av alt det som konkret følger av virksomhetsoverdragelsen fra staten til Kirkemøtet som nytt rettssubjekt. Vi mener det er viktig at spenningen innenfor Den norske kirke mellom Kirkemøte og sokn opprettholdes som en fruktbar og velbalansert spenning. Lovverket bør poengtere en samarbeidsplikt mellom disse to rettssubjekt. Og det bør i framtiden også være opp til Kirkemøtet å lage ordninger internt for å sikre at samvirket mellom Kirkemøtet og soknene, som begge er Den norske kirke, tar en positiv retning.

4) Tittelen, «Et tydelig skille», lover antagelig litt for meget. Også i tiden som kommer, vil relasjonen stat-kirke kreve ulike former for samhandling mellom kirke og stat. Både staten og departementet vil på flere måter fortsatt måtte ta et betydelig medansvar for Den norske kirke, og medvirke til forutsigbare rammevilkår for folkekirken.

5) Høringsnotatet legger hovedvekten på en første fase i forholdet mellom staten og en selvstendig-gjort kirke. Bare på noen punkter foregriper høringsnotatet hva som vil skje i neste fase. I neste fase kan det for eksempel være aktuelt med en kortere rammelov som regulerer forholdet mellom staten og Den norske kirke. Kanskje vil en lov om Den norske kirke bli integrert i en samlet lov om tros- og livssynssamfunn. Etter vår mening er det viktig at de ordninger og rammer som etableres i en første fase legger et best mulig grunnlag å bygge videre på når man skal iverksette neste fase. Vi savner refleksjoner som innbyr til en mer langsiktig tenkning og strategi. Perspektivet i høringsnotatet blir svært kort.

Kommentarer til enkelte paragrafer i nytt forslag til kirkelov

Denne delen kan gjøres ganske kortfattet, siden de vesentligste anliggender i eksisterende lov på svært mange punkter er bevart. Man har stort sett bare endret det som trengs i og med den virksomhetsoverdragelse til nytt rettssubjekt som nå finner sted.

Lovutforming

1) Etter en kort redegjørelse for lovens formål, starter Kirkeloven programmatisk med å fastslå at «soknet er den grunnleggende enhet i Den norske kirke og kan ikke løses fra denne.» (§ 2) Det slås tydelig fast i ny § 2 at «Den norske kirke så vel som det enkelte sokn har selv rettigheter og forpliktelser, er part i avtaler med private og offentlige myndigheter og har partsstilling overfor domstol og andre myndigheter.» Menighetsrådet er enig med departementet i at dette utgangspunktet fortsatt er fundamentalt. For øvrig merker vi oss at det ikke er forslag til endringer i §§ 5 – 10 som omhandler soknets organer, oppgaver og rettslige status. Det er viktig med en klargjøring av myndighetsområdene til de enkelte kirkelige organer, og at det tydeliggjøres at Den norske kirke er både Kirkemøtet og Sokene.

2) Kirkemøtet omhandles først i § 24. «Kirkemøtet treffer avgjørelser og opptre på vegne av Den norske kirke når det ikke er fastsatt noe annet i lov eller i medhold av lov.» Slik sett framtrer Kirkemøtet som det sentrale og samlende rettssubjekt for Den norske kirke. Kirkemøtet, som møtes sjelden, må nødvendigvis delegere myndighet. Men det er i utgangspunktet ikke fastsatt detaljerte regler for hvilke organer som kan opptre på vegne av Kirkemøtet, annet enn i spørsmålet som gjelder økonomi der det foreslås lovregulert at det er Kirkerådet som er det ansvarlige organ. Vi mener det er hensiktsmessig at delegasjonen foreløpig holdes såpass åpen, men brikkene må likevel ganske fort på plass.

3) Departementets forslag innebærer at det nye sentrale rettssubjektet, Kirkemøtet, vil overta arbeidsgiveransvaret for alt nåværende statlig personell i Den norske kirke (menighetsprester, prostene, biskopene og de tilsatte ved bispedømmekontorene og Kirkerådets/BMs sekretariat). Således følger forslaget i høy grad opp Kirkemøtets vedtak fra 2013. Vi etterlyser imidlertid en tydeliggjøring av at det skal etableres en felles arbeidsgiverlinje. Plasseringen av arbeidsgiveransvaret hos et nytt rettssubjekt (Kirkemøtet) kan bare være en midlertidig løsning inntil det besluttes hvilken instans som skal ivareta det felles arbeidsgiveransvaret i Den norske kirke.

4) Departementet foreslår at disiplinærvedtak (oppsigelse, avskjed og suspensjon) skal kunne påklages til en uavhengig klagenemnd. Menighetsrådet i Strømsgodset er uenig i opprettelsen av et slikt klageorgan, som lett kan skape uryddighet dersom det oppstår arbeidskonflikter.

5) Høringsnotatet foreslår at det i kirkeloven inntas bestemmelser om at det skal være prest i hvert sokn, prost i hvert prosti og biskop i hvert bispedømme. En lovbestemt rett for soknene til prest, forutsetter en aktiv forpliktelse fra staten til å finansiere en landsomfattende prestatjeneste slik det er formulert i ny § 22. Menighetsrådet i Strømsgodset vil i tillegg også peke på behovet for å lovfeste forpliktelsen til å dekke andre tjenester som staten i dag dekker særskilt, og som spiller så stor rolle i det daglige; trosopplæring, diakoni og katekettjeneste. Det er for svakt at § 22 kun nevner prestatjenesten samt regionale og nasjonale tiltak.

6) For øvrig merker vi oss at Fellesrådets lovfestede oppgaver er uendret. Det er av stor betydning sett fra menighetens side, siden samspillet mellom sokn og fellesråd er svært viktig og til stor gjensidig nytte.

7) Strømsgodset menighetsråd merker seg også at høringsnotatet ikke foreslår endringer i § 15 om kommunens økonomiske ansvar. Dette støtter vi.

For Strømsgodset menighetsråd,

Cathe Wiksén Freilem
(fung. menighetsrådsleder)
sign

Einar Salvesen
(Sokneprest)
sign